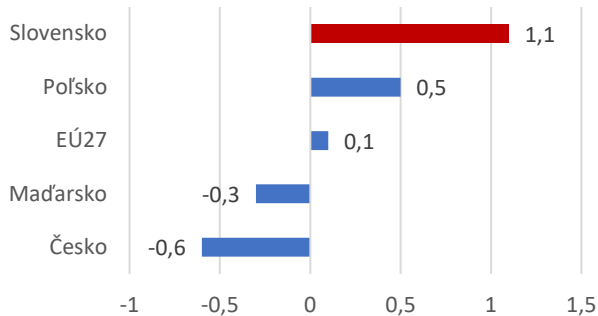

SLOVENSKÁ EKONOMIKA RÁSTLA MEDZIROČNE V REGIÓNE NAJRYCHLEJŠIE

Slovensko malo v 3. kvartáli roku 2023 najvyšší rast HDP vo V4. Napriek tomu, že sa medziročne spomalil na 1,1 % z 1,2 % v predchádzajúcom štvrťroku. Priemer EÚ bol 0,1 % (Graf 1).

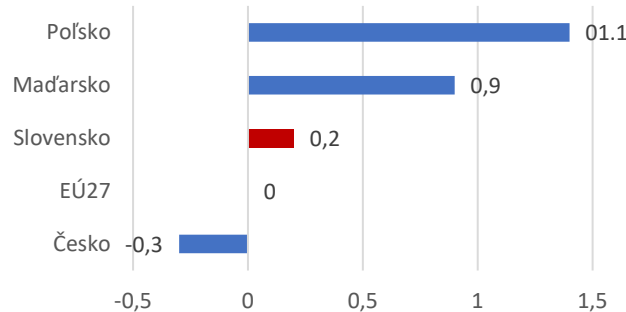
- Podľa Štatistického úradu SR ekonomiku podržalo kladné saldo zahraničného obchodu. Naproti tomu rast utlmovala spotreba domácností a pokles stavu zásob.
- Saldo zahraničného obchodu bolo kladné z dôvodu poklesu dopytu po zahraničných výrobkoch, nižšej potreby dovozu energií a pozitívneho výkonu automobilového priemyslu.
- Priemyslu v porovnaní s okolitými krajinami pomáha zrejme priaznivejšie zloženie produkcie a dobiehanie objednávok z minulosti (Národná banka Slovenska).
- Medzištvrtročne rástla slovenská ekonomika pomalším tempom 0,2 %. V Poľsku vzrástol HDP medzi štvrťrokmi o 1,4 % a v Maďarsku o 0,9 %. Najhoršie vo V4 na tom bola česká ekonomika, ktorá oproti predchádzajúcemu štvrťroku klesla o 0,3 %.
- Podľa jesennej prognózy NBS bude v roku 2023 HDP Slovenska medziročne rásť tempom 1,5 %. Najnovšia prognóza Európskej komisie (15. 11. 2023) predpovedá rast slovenského HDP 1,3 %.

Graf 1: Medziročný rast HDP v 3. kvartáli 2023 (v %)

Zdroj: Eurostat

Graf 2: Medzištvrtročná zmena HDP v 3. kvartáli (v %)

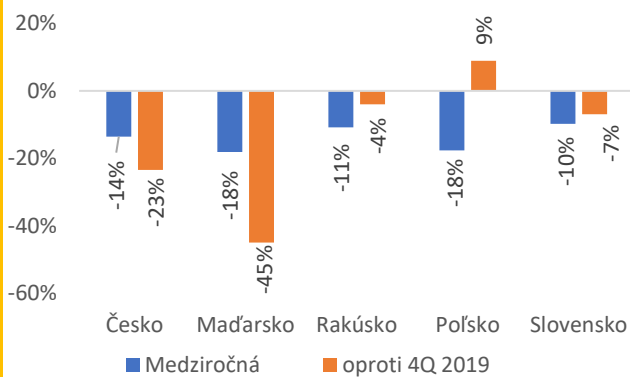
Zdroj: Eurostat

REÁLNE TRŽBY PRIEMYSLU A MALOOBCHODU SÚ V TAKMER CELOM REGIÓNE STÁLE NIŽŠIE AKO PRED PANDÉMIOU

V treťom štvrtroku 2023 sa tržby v priemysle a maloobchode v troch štátoch V4 ani v Rakúsku po zohľadnení inflácie stále nedostali na predpandemickú úroveň. Výnimkou je Poľsko, ktoré zaznamenalo v oboch sektoroch reálny rast tržieb oproti štvrtému kvartálu 2019 o 9 %. V medziročnom porovnaní si pohoršil celý región. Vyplýva to z nominálnych dát Eurostatu, ktoré ISA očistila o vplyv inflácie.

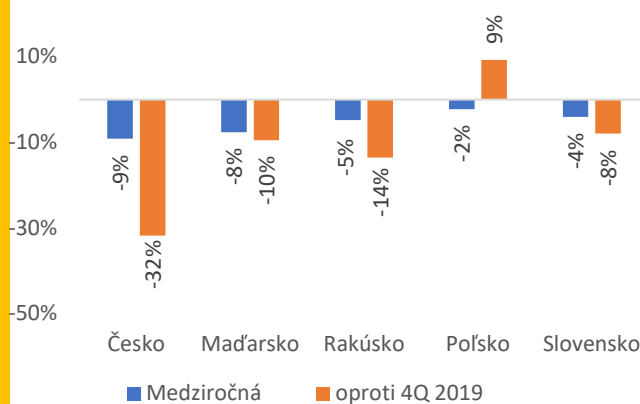
- Hlboko pod úrovňou pred pandémie je v stálych cenách priemysel v Maďarsku (-45 %) a v Česku (-23 %). V Rakúsku (-4 %) a na Slovensku (-7 %) sa tržby z priemyslu blížia predpandemickej úrovni, v Poľsku (+9 %) už túto úroveň prekonal (Graf 3).
- V Česku sú hlboko pod predpandemickou úrovňou aj tržby v maloobchode (-32 %). Na Slovensku (-8 %) je prepád podstatne miernejší, podobne tiež v Maďarsku (-10 %) a Rakúsku (-14 %). Jedine v Poľsku (+9 %) sú maloobchodné tržby v stálych cenách vyššie ako pred pandemiou (Graf 4).
- Na poklese reálnych tržieb sa výrazne podpísala okrem pandemickej aj inflačná a energetická kríza, ktorej vplyv čiastočne vidno pri medziročnom porovnaní.
- Medziročne zaznamenal celý región reálny pokles tržieb v priemysle aj maloobchode. Najväčší pokles tržieb v priemysle malo Maďarsko a Poľsko (-18 %) a v maloobchode Česko (-9 %). Slovensko zaznamenalo regionálne najnižší pokles pri priemysle (-10 %) a druhý najnižší pokles pri maloobchode (-4 %).

Graf 3: Zmena tržieb v priemysle v 3Q 2023 po zohľadnení inflácie

Zdroj: Eurostat

Graf 4: Zmena tržieb v maloobchode v 3Q 2023 po zohľadnení inflácie

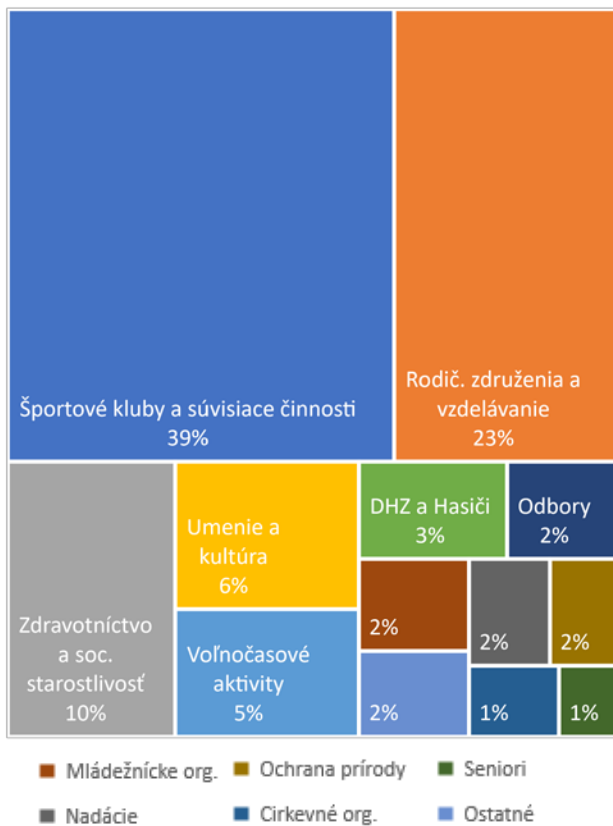
Zdroj: Eurostat

NAJČASTEJŠIMI POBERATEĽMI 2 % Z DANÍ SÚ ŠPORTOVÉ KLUBY A RODIČOVSKÉ ZDRUŽENIA

Inštitút pre stratégie a analýzy klasifikoval 10 586 organizácií (62 %) zo 16 955 poberateľov 2 % daní v roku 2022. Najpočetnejšie sú športové kluby a združenia (39 %), nasledujú rodičovské združenia a vzdelávacie organizácie (23 %) a organizácie aktívne v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti (10 %) (Graf 5).

- Prehľad zahŕňa iba organizácie, ktoré vlani získali nad 20-tisíc eur, alebo je možné zistiť predmet ich činnosti z názvu či klasifikácie SK-NACE (Štatistická klasifikácia ekonomických činností). Tieto organizácie získali 80 % (70 miliónov eur) z celkového vlašajšieho príspevku 88 miliónov eur. Mimovládky zamerané na demokraciu, ľudské práva a proti korupcii tvoria menej ako 1 % z nich.
- Z hľadiska výšky príspevku získali najviac z celkovej sumy nadácie (20,7 %), z nich najmä nadácie veľkých súkromných spoločností, ktorým právnická osoba môže poukázať 1-2 % zo zaplatenej dane. Ide napríklad o Nadáciu U.S. Steel Košice (2,8 milióna eur), Nadáciu Slovenskej sporiteľne (1,3 milióna eur) či Nadáciu KIA Slovakia (1,26 milióna eur).
- Veľký podiel (19,6 %, 17 miliónov eur) získali občianske združenia (OZ) súvisiace so zdravím, napríklad organizácie na pomoc pri liečbe ťažko chorých detí, OZ pre telesne alebo duševne postihnutých, boj s rakovinou a pod. Nasledujú organizácie súvisiace so športom (13,5 %, 12 miliónov eur), rodičovské združenia a vzdelanie (11,5 %, 10 miliónov eur), a ochrana zvierat a prírody (2,9 %, 2,6 miliónov eur).
- Mediánová výška príspevku pre neziskovú organizáciu je 1 486 eur. Asignáciu daní vlani využilo približne 930-tisíc daňovníkov.

Graf 5: Podiel organizácií poberajúcich 2 % z dane podľa počtosti v kategórii

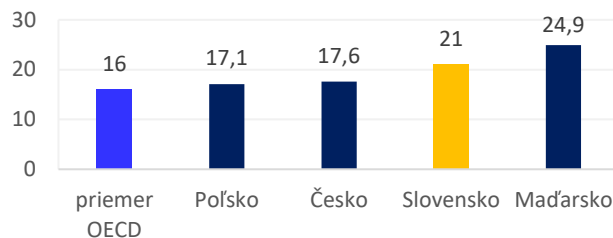
Zdroj: Finančná správa, Finstat, vlastné spracovanie

SLOVÁCI FAJČIA AJ PIJÚ VIAC AKO JE PRIEMER OECD, ALE Z V4 PIJÚ NAJMENEJ

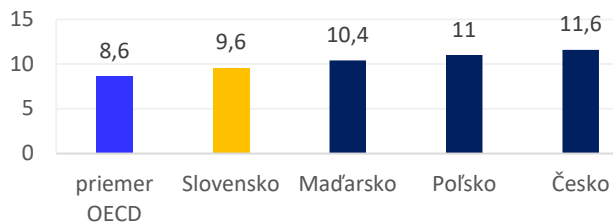
Kým v spotrebe cigariet a alkoholu je na tom Slovensko horšie ako priemer OECD (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj), v obezite sa k priemeru blížíme. Fajčenie, konzumácia alkoholu a obezita sú tri hlavné rizikové faktory zdravia, ktoré majú veľký podiel na celosvetových úmrtiach (OECD, Graf 6-8).

- Podľa najnovších dostupných dát z publikácie [Health at a Glance 2023](#) malo Slovensko v roku 2019 vyšší podiel fajčiarov (21 %) oproti priemeru OECD (16 %). Vo V4 bol vyšší podiel fajčiarov len v Maďarsku (24,9 %). Nelegálny predaj cigariet nie je zohľadnený.
- Na Slovensku sa v roku 2021 vypilo v priemere 9,6 litra čistého alkoholu na osobu, čo je o liter viac oproti priemeru OECD. V ostatných štátoch V4 sa vypilo vyše 10 litrov ročne na osobu.
- Nadváhou a obezitou trpelo v roku 2019 v priemere 19,5 % obyvateľov v OECD, o niečo menej v Česku a na Slovensku. Výrazne vyšší podiel ľudí s nadváhou malo Maďarsko (23,9 %).
- Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na následky fajčenia ročne na svete zomrie 8 miliónov ľudí. Nadmerné pitie alkoholu je hlavnou príčinou smrti a invalidity najmä u ľudí v produktívnom veku a spôsobí 3 milióny úmrtí ročne. Podľa Európskej asociácie pre štúdium obezity (EASO), zomiera každý rok v dôsledku nadváhy najmenej 2,8 milióna dospelých.

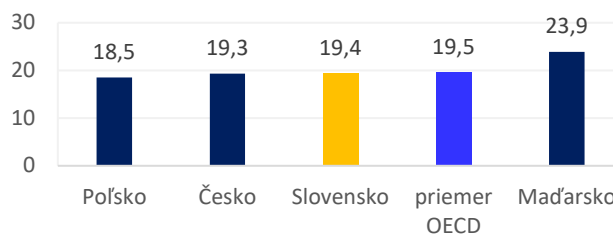
Graf 6: Podiel každodenných fajčiarov vo veku 15+ v % (2019)

Graf 7: Spotreba čistého alkoholu (litre na osobu ročne, 2021)

Graf 8: Podiel obézneho obyvateľstva vo veku 15+ v % (2019)

Zdroj: Health at a Glance 2023, OECD Indicators